

Straatsburg, 12.12.2023
COM(2023) 630 final

ANNEX

BIJLAGE

bij

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

over de verdediging van de democratie

UITVOERING VAN HET ACTIEPLAN VOOR EUROPESE DEMOCRATIE (EDAP)

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
Bescherming van de integriteit van verkiezingen en bevordering van democratische participatie	<i>Wetgeving voorstellen om te zorgen voor meer transparantie op het gebied van gesponsorde inhoud in een politieke context (“politieke reclame”)</i>	Op 25 november 2021 werd een voorstel voor een verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame vastgesteld. De interinstitutionele onderhandelingen werden op 6 november 2023 afgerond en het overeengekomen standpunt zal naar verwachting begin 2024 formeel worden goedgekeurd door de medewetgevers. De overeengekomen compromistekst voorziet in een hoge mate van transparantie voor politieke reclamediensten voor alle mediavormen in het algemeen, waardoor de burgers, het maatschappelijk middenveld en de verantwoordelijke autoriteiten duidelijk de bron en het doel van dergelijke reclame kunnen achterhalen, wat een betere publieke controle en verantwoording mogelijk maakt. De voorgestelde maatregelen versterken ook de bescherming van persoonsgegevens door strengere voorwaarden en meer transparantie in te voeren met betrekking tot het targeten en aanleveren van politieke reclame. Krachtens het voorlopig akkoord is het gebruik van persoonsgegevens voor gerichte politieke advertenties online alleen toegestaan als de gegevens bij de betrokkene zijn verzameld en als hier expliciet toestemming voor is gegeven; dit gaat vergezeld van een verbod op het gebruik van bijzondere categorieën persoonsgegevens voor het targeten (zoals religie, etnische afkomst of seksuele gerichtheid). De nieuwe regels zullen van toepassing zijn op politieke reclame die normaal gesproken tegen betaling wordt gevoerd, evenals op politieke reclame die intern of in het kader van een politieke reclamecampagne wordt geproduceerd, met bijzondere aandacht voor de bescherming van inhoud onder redactionele verantwoordelijkheid of de uiting van persoonlijke meningen, die van het toepassingsgebied zijn uitgesloten. Daarnaast is in het politieke akkoord ook voorzien dat de Commissie een Europees openbaar register opzet voor online politieke advertenties. Om het risico van buitenlandse inmenging aan te pakken, verbiedt de verordening verder het sponsoren van advertenties buiten de EU in de drie maanden voor de verkiezingen. De rol van Europese politieke partijen en politieke fracties in het Europese verkiezingsproces wordt ook erkend door middel van een specifieke non-discriminatiebepaling. De nieuwe regels worden 18 maanden na de inwerkingtreding van kracht, waarbij de non-discriminatiebepaling en de definities onmiddellijk van toepassing zijn, op tijd voor de Europese verkiezingen. <i>Nuttige links:</i> Wetgevingsvoorstel voor een verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame Technology and Democracy: Understanding the influence of online technologies on political behaviour and decision-making

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>Ondersteunende maatregelen en richtsnoeren voor politieke partijen en lidstaten inzake de transparantie van gesponsorde politieke inhoud vaststellen</i>	De Commissie blijft in het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen de uitwisseling van beste praktijken op het gebied van transparantie van politieke reclame bevorderen, met inbegrip van ondersteunende maatregelen en richtsnoeren voor politieke partijen en lidstaten.
	<i>Herziening van Verordening nr. 1141/2014 betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen</i>	Op 25 november 2021 werd een voorstel vastgesteld voor een herziening van de voorschriften inzake het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en stichtingen. De voorgestelde verordening zal politieke partijen en stichtingen meer mogelijkheden geven om hun rol te vervullen bij het opbouwen en bevorderen van een echt Europese politieke ruimte, en er tegelijkertijd voor zorgen dat hun activiteiten vrij zijn van ongepaste inmenging. Dit zou Europese politieke partijen helpen in hun interactie met de bij hun aangesloten partijen op nationaal niveau en over de grenzen heen; de transparantie vergroten, met name met betrekking tot politieke reclame en donaties; buitensporige administratieve lasten verminderen; en hun financiële levensvatbaarheid vergroten. Interinstitutionele onderhandelingen zijn gaande. <i>Nuttige links:</i> Het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en stichtingen
	<i>Een nieuw gezamenlijk operationeel mechanisme en andere ondersteunende maatregelen opzetten, voortbouwend op de werkzaamheden van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen, om veerkrachtige verkiezingsprocessen te bevorderen en verdere praktische maatregelen te nemen om de verkiezingsinfrastructuur te beschermen tegen</i>	In januari 2022 is de Commissie begonnen met de invoering van een gezamenlijk mechanisme voor de weerbaarheid van verkiezingsprocessen, dat de inzet van gezamenlijke deskundigenteams en de uitwisseling van deskundigen tussen de lidstaten ondersteunt. Dit instrument voor capaciteitsopbouw is bedoeld om de weerbaarheid van verkiezingsprocessen tegen verschillende soorten bedreigingen te ondersteunen, met name op het gebied van online forensisch onderzoek, desinformatie en cyberbeveiliging van verkiezingen. Tot op heden hebben Roemenië, Litouwen en Zweden gebruikgemaakt van dit mechanisme. Met behulp van het mechanisme heeft de Commissie samen met Enisa en het Europees Parlement op 21 november 2023 een simulatieoefening ter ondersteuning van de cyberbeveiliging van verkiezingsprocessen georganiseerd, waarbij werd voortgebouwd op de lessen die zijn getrokken uit de editie van 2019. Het mechanisme is ook gebruikt ter ondersteuning van de werkzaamheden van de Commissie en de lidstaten voor de opstelling van het compendium over e-stemmen en de gids met goede verkiezingspraktijken voor de deelname van burgers met een handicap aan het verkiezingsproces. <i>Nuttige links:</i>

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>bedreigingen, onder meer tegen cyberaanvallen</i>	Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen Towards cybersecure EU elections 2019 EU-cyberbeveiligingsoefening: vrije en eerlijke Europese verkiezingen (europa.eu)
	<i>De Commissie zal een evenement op hoog niveau organiseren dat diverse autoriteiten op het gebied van verkiezingen samenbrengt om de in dit plan geschetste uitdagingen aan te pakken</i>	Het evenement op hoog niveau over verkiezingen heeft op 23 en 24 oktober 2023 in Brussel plaatsgevonden. Het door de Europese Commissie georganiseerde evenement bracht verschillende nationale autoriteiten en belanghebbenden samen en richtte zich op democratische participatie en de integriteit van verkiezingen. Het evenement bood nationale beleidsmakers en beroepsbeoefenaren de mogelijkheid om deel te nemen aan discussies en uitwisselingen van beste praktijken ter bevordering van de opkomst, om burgers in staat te stellen om op een inclusieve manier deel te nemen aan de verkiezingen en andere maatregelen te nemen om de weerbaarheid van de kiesstelsels en de eerlijkheid en transparantie van de verkiezingen in de Unie te waarborgen.
	<i>Samenwerking op het gebied van gelijke behandeling en evenwichtige berichtgeving in de media tijdens verkiezingen versterken</i>	Om de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het mediabeleid en de autoriteiten die bevoegd zijn voor verkiezingsaangelegenheden te versterken, werd in mei 2022 een gezamenlijke bijeenkomst georganiseerd van de Europese Groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten (ERGA), het systeem voor snelle waarschuwingen en het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen om gelijke behandeling en mediaberichtgeving tijdens verkiezingen te bespreken. In maart 2023 vond een vervolgbijeenkomst van dezelfde actoren plaats om met name te overleggen hoe desinformatie het best kan worden aangepakt, met inbegrip van de follow-up van de versterkte praktijkcode betreffende desinformatie, in het kader van de voorbereiding van de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2024. <i>Nuttige links:</i> Gezamenlijke bijeenkomst — Samenvatting van de bijeenkomst van mei 2022 Gezamenlijke bijeenkomst — Samenvatting van de bijeenkomst van maart 2023
<i>Een compendium van e-stempraktijken opstellen</i>	De Commissie heeft een compendium over e-stemmen en andere ICT-praktijken gepubliceerd. Dit werd samen met de lidstaten opgesteld in het kader van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen, voortbouwend op de expertise van de Raad van Europa. Het compendium is gebaseerd op de bijdragen van leden van een informele subgroep van deskundigen van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen inzake e-stemmen en op een korte studie over e-stemmen en ICT-praktijken die worden gebruikt in verkiezingsprocessen, uitgevoerd door een academisch netwerk inzake burgerschap. <i>Nuttige links:</i>	

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Democratie en kiesrechten — Activiteiten van de Commissie Compendium over e-stemmen en andere ICT-praktijken Studie over e-stempraktijken in de EU
	<i>De samenwerking tussen EU-netwerken en partnerlanden en internationale organisaties vergemakkelijken om capaciteit op te bouwen en beste praktijken uit te wisselen in de strijd tegen verkiezingsbedreigingen en om strenge internationale normen voor het gebruik van nieuwe technologieën te bevorderen</i>	De Commissie en de EDEO hebben hun inspanningen opgevoerd om de samenwerking tussen de EU, internationale organisaties en partnerlanden te vergemakkelijken om capaciteit op te bouwen en beste praktijken uit te wisselen in de strijd tegen verkiezingsbedreigingen en bij de bescherming van democratische processen. In december 2021 werd het wereldwijde Team Europa-initiatief betreffende democratie (TED) gelanceerd. Dit innovatieve coördinatiemechanisme tussen de EU en 14 lidstaten draagt bij aan beleidscoherentie op dit gebied. Het stelt gemeenschappelijke doelstellingen vast in overeenstemming met de prioriteiten van het actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024, op drie belangrijke gebieden: “verantwoording en rechtsstaat”; “politieke en burgerparticipatie; “media en digitaal”. Het omvat ook een netwerk voor democratie, dat openstaat voor het maatschappelijk middenveld en gespecialiseerde internationale actoren en dat in juni 2023 is opgezet. Hiertoe zijn een aantal programma’s voor ontwikkelingssamenwerking op het gebied van ondersteuning van de democratie opgezet en gelanceerd. Een voorbeeld hiervan is het programma WYDE (Women and Youth in Democracy Initiative) van 42 miljoen EUR. Het eerste onderdeel, WYDE Civic engagement, uitgevoerd door het European Partnership for Democracy (EPD), is in 2022 van start gegaan. Het helpt de EU-delegatie ook bij de uitvoering van de respectieve landenstrategie voor mensenrechten en democratie, door middel van financiering van basisorganisaties van en voor jongeren die betrokken zijn bij het bepleiten van democratische hervormingen, verantwoordingsactiviteiten en binnenlandse verkiezingswaarneming. De WYDE inter pares helpt interparlementaire samenwerking te versterken met een specifieke focus op de inclusie van jongeren en vrouwen in het politieke leven. Op 28 maart 2023 hebben Denemarken en de Europese Commissie tijdens een nevenevenement van de top ook het Digital Democracy Initiative (DDI) gelanceerd, een multidonorprogramma ter versterking van het lokale maatschappelijke middenveld om inclusieve democratie in het digitale tijdperk te beschermen en te bevorderen, met de nadruk op gelijke toegang tot digitale technologieën, inclusie van jongeren, klimaatrechtvaardigheid en risicobeheer in verband met AI (EU-bijdrage 11 miljoen EUR). De EU ondersteunt ook de uitvoering van de aanbevelingen van UNESCO inzake de ethiek van AI en de richtsnoeren van UNESCO voor het beheer van digitale platforms. Het doel van deze twee acties is om de mensenrechten te beschermen in verband met de ontwikkeling van AI en de ontwikkeling van regelgevende processen voor digitale platforms wereldwijd. In het kader van de uitbreiding van de EU financiert de Commissie sinds 2017 ondersteunende acties van het ODIHR die gericht zijn op het opvolgen van aanbevelingen inzake verkiezingen en het ondersteunen van electorale hervormingen in de Westelijke Balkan. De huidige fase (budget van 1,7 miljoen EUR) loopt tot medio 2024. Op bilateraal niveau worden

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		verschillende aanvullende initiatieven gefinancierd ter ondersteuning van de deelname van het maatschappelijk middenveld aan verkiezingsprocessen en het democratisch debat. De deelname van de EU aan de eerste (2021) en de tweede (2023) top voor democratie was een gelegenheid om de allianties voor democratie te versterken en het werk van de EU op het gebied van ondersteuning van de democratie wereldwijd te tonen. De EU nam deel aan het “jaar van actie” voorafgaand aan de tweede top door middel van haar betrokkenheid bij de coalities van meerdere belanghebbenden, de zogenaamde “democratiecohorten”, met de nadruk op “politieke en maatschappelijke betrokkenheid van jongeren” en op “overlegdemocratie”. <i>Nuttige links:</i> Team Europe Democracy (TED) Team Europa-initiatief en Joint Programming tracker (europa.eu) Het bevorderen van inclusieve democratie in het digitale tijdperk: EU en Denemarken lanceren het initiatief voor digitale democratie (europa.eu) Top voor democratie: EU introduceert baanbrekende programma’s voor de empowerment van jongeren als belangrijke democratische actoren (europa.eu) Top voor democratie: top van maart 2023 Ondersteuning van electorale hervormingen in de Westelijke Balkan OVSE The Youth Democracy Cohort
	<i>De capaciteit consolideren van verkiezingswaarnemingsmissies van de EU in derde landen om onlineverkiezingscampagnes te observeren en te beoordelen en te zorgen voor een follow-up van hun aanbevelingen</i>	De EU heeft in 2021 en 2022 35 verkiezingswaarnemingsmissies (EOM), deskundigenmissies (EEM) en follow-upmissies (EFM) uitgevoerd. Voor het observeren van sociale media wordt nu in elke EU-verkiezingswaarnemingsmissie consequent gebruikgemaakt van een solide methodologie en bijbehorende instrumenten, en zij doen nu ook aanbevelingen op dit gebied. Waarneming van sociale media is nu standaard opgenomen in het kernteam van deskundigen van elke verkiezingswaarnemingsmissie. Als onderdeel van het lopende werk met de organisaties die de Verklaring inzake de beginselen voor internationale verkiezingswaarneming hebben onderschreven, concentreerde een werkgroep onder leiding van de Europese Dienst voor extern optreden zich op het effect van gegevensbescherming op de integriteit van verkiezingen. Het doel is om de leidende beginselen en goede praktijken te beschrijven die moeten worden gevolgd om ervoor te zorgen dat gegevens in een verkiezingsproces worden beschermd, waardoor de integriteit van de verkiezingen wordt versterkt en het recht van kiezers op privacy en ook op toegang tot openbare documenten worden gewaarborgd. Hieraan voorafgaand werden gemeenschappelijke (niet-bindende) richtsnoeren voor de waarneming van de onlinecampagne en fundamentele beginselen van voor verkiezingen gebruikte ICT vastgesteld tijdens de plenaire vergadering van de

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Verklaring inzake de beginselen voor internationale verkiezingswaarneming, die in december 2022 in Brussel werd georganiseerd door de EDEO en het Europees Parlement, en die nu worden toegepast. <i>Nuttige links:</i> EU-verkiezingswaarnemingsmissies Verklaring inzake de beginselen voor internationale verkiezingswaarneming Richtsnoeren voor waarneming van verkiezingscampagnes op sociale netwerken
	<i>Het gebruik aanmoedigen van de EU-structuurfondsen voor de financiering van het maatschappelijk middenveld en voor de opbouw van capaciteit en institutionele/administratieve infrastructuur voor deliberatieve maatschappelijke betrokkenheid en politieke participatie</i>	De Commissie heeft een reeks evenementen en projecten gecoördineerd om bewustzijn te vergroten en capaciteit op te bouwen voor betrokkenheid van de burger bij het ontwerp en de uitvoering van het cohesiebeleid, in een bredere en strategische EU-beleidscontext. Het partnerschapsbeginsel vormt de kern van het cohesiebeleid van de EU. Belanghebbenden — en via hen ook burgers — een stem geven in besluiten die hen rechtstreeks aangaan, speelt een belangrijke rol bij het versterken van de legitimiteit van de EU-beleidsvorming en de democratische verantwoording van investeringen die door de EU en de nationale autoriteiten worden gedaan. De gedragscode inzake partnerschap zorgt ervoor dat de regionale, lokale en stedelijke autoriteiten, evenals het maatschappelijk middenveld, milieu- en sociale partners en niet-gouvernementele organisaties betrokken worden bij het ontwerp en de uitvoering van de investeringsprojecten ter plaatse. In 2022 heeft de Commissie de Europese praktijkgemeenschap voor partnerschappen (European Community of Practice on Partnership — ECoPP) opgericht, die 159 vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, overheden en belanghebbenden op regionaal en lokaal niveau bijeenbrengt om partnerschappen bij de uitvoering van de EU-fondsen te bevorderen. Het netwerk heeft concrete richtsnoeren gegeven inzake het beleidskader voor partnerschappen, evenals instrumenten om partnerschappen in de hele EU te versterken. Bovendien wordt met het cohesiebeleid gepland om 26,9 miljard EUR te investeren in het kader van de beleidsdoelstelling “een Europa dichterbij de burger”, door lokale overheden in staat te stellen om overal in Europa geïntegreerde, plaatsgebonden investeringen te doen, met de nauwe betrokkenheid van de lokale bevolking en andere belanghebbenden. In juli 2020 zijn de Commissie en de OESO gaan samenwerken om technische ondersteuning te bieden aan overheden en maatschappelijke organisaties die overlegprocessen (bv. burgerpanels, stemmen, budgettering) willen uitvoeren in verband met het ontwerp, de uitvoering en de monitoring van investeringen die worden gefinancierd door het EFRO, het JTF en het Cohesiefonds. Na de eerste fase, die werd afgerond met de publicatie van het eindverslag over het betrekken van burgers bij het cohesiebeleid, is de tweede fase in juli 2022 van start gegaan. Op dit moment zijn er acht overlegprocessen gaande of in voorbereiding in België, Italië, Polen, Roemenië en Spanje.

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Een ander voorbeeld omvat een proefproject in 2022 met betrekking tot de betrokkenheid van burgers bij groene infrastructuur in stedelijke gebieden in tien Europese steden. De publicatie van deze activiteit is te vinden in de vorm van een online beschikbare atlas, en biedt onder andere grondbeginselen en richtsnoeren voor burgerbetrokkenheid op stedelijk niveau. De Commissie ontwikkelt momenteel een opleidingspakket over co-creatie en overlegpraktijken voor overheden op alle bestuursniveaus. Dit pakket omvat een cursus voor opleiders. Het volledige pakket zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2024 via de EU-academie worden uitgebracht. De Commissie ontwikkelt eveneens een studie over de rol van publieke ruimten om democratische praktijken mogelijk te maken. Dit maakt deel uit van een bredere visie waarin de behoefte aan een nieuwe definitie van infrastructuur voor democratie wordt overwogen. Het is de bedoeling dat het verslag “Science for policy”, dat gebaseerd is op de inbreng van deskundigen uit de hele wereld, in de vroege herfst van 2024 uitkomt. In september 2021 heeft de Commissie een kenniscentrum voor participatieve en overlegdemocratie opgezet om op alle bestuursniveaus capaciteit en beste praktijken op te bouwen op het gebied van participatieve en deliberatieve burgerbetrokkenheid. Het kenniscentrum ondersteunt de diensten van de Commissie en de lidstaten op basis van het meest actuele materiaal over participatieve en overlegdemocratie. Extern bevordert het programma voor het maatschappelijk middenveld van het Global Europe-instrument (instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld) (NDICI) (1,5 miljard EUR) het maatschappelijk middenveld als de actoren voor bestuur, terwijl het programma voor mensenrechten en democratie (1,5 miljard EUR) gerichte acties omvat om mensenrechten en het democratisch maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers te beschermen en op deze gebieden capaciteit op te bouwen. De EU steunt bijvoorbeeld het programma ProtectDefenders.eu (30 miljoen EUR), dat steun in de vorm van bescherming biedt aan mensenrechtenverdedigers in de wereld. De EU heeft ook een systeem gefinancierd voor een stimulerende omgeving voor het maatschappelijk middenveld (EU SEE) (50 miljoen EUR), dat de stimulerende omgeving voor het maatschappelijk middenveld zal monitoren en een vroegtijdige waarschuwing zal geven in tijden van verandering, en zal zorgen voor capaciteitsopbouw op lange termijn en flexibele financiële steun. Het EU-programma voor ontwikkelingssamenwerking en bewustmaking (DEAR) (186 miljoen EUR) werkt samen met Europese maatschappelijke organisaties en lokale overheden om EU-burgers in staat te stellen mondiale uitdagingen en crises het hoofd te bieden en Europese waarden, rechtvaardigheid, mensenrechten en democratie, medeverantwoordelijkheid, gelijkheid en duurzame ontwikkeling op lokaal en mondiaal niveau te bevorderen. De Commissie biedt tevens omvangrijke financiële steun aan het maatschappelijk middenveld in de Westelijke Balkan en Turkije. In het kader van IPA II (2014-2020) heeft de EU via het programma inzake de faciliteit voor het maatschappelijk

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		middenveld en de media ongeveer 333 miljoen EUR verstrekt aan het maatschappelijk middenveld en de media in de regio. Voor de periode 2021-2023 is al 218,5 miljoen EUR toegewezen en voor 2024-2027 zijn vergelijkbare bedragen uitgetrokken. Er wordt steun verleend via verschillende kanalen en modaliteiten, waaronder subsidies aan maatschappelijke organisaties voor verschillende onderwerpen en technische bijstand om hun capaciteiten op te bouwen. Het Europees Fonds voor Democratie voert onder andere een flexibele regeling voor herverlening van subsidies uit voor steun aan de democratie in snel veranderende omgevingen (bv. financiering van start-ups, basis- en overbruggingsfinanciering, steun voor kleinschalige initiatieven). Verdere steun wordt verstrekt via het EU-instrument voor democratie en mensenrechten. <i>Nuttige links:</i> Engaging citizens in cohesion policy: pilot project final report en OESO Kenniscentrum voor participatieve en overlegdemocratie Top voor democratie: EU introduceert baanbrekende programma's voor de empowerment van jongeren als belangrijke democratische actoren (europa.eu) Europees Fonds voor Democratie — home (democracyendowment.eu) DEAR: programma voor ontwikkelingssamenwerking en bewustmaking (europa.eu) Europees instrument voor democratie en mensenrechten — EIDHR
	<i>Gebruikmaken van EU-middelen en -mogelijkheden in het kader van de EU-strategie voor jongeren, de burgerschapsvorming, het programma Creatief Europa en de gelijkheidsagenda om de toegang tot democratische participatie en het vertrouwen in de democratie te bevorderen</i>	De Conferentie over de toekomst van Europa heeft als een belangrijke katalysator gewerkt voor nieuwe vormen van burgerparticipatie en overlegprocessen. Zij heeft geleid tot een nieuwe fase van burgerbetrokkenheid met een nieuwe generatie Europese burgerpanels die zijn ingebed in het beleidsvormingsproces van de Europese Commissie. Ter ondersteuning wordt er gewerkt aan een nieuwe handleiding waarin beginselen en vormen van burgerparticipatie en overlegprocessen worden vastgelegd. Dit wordt aangevuld met een nieuw online éénloketsysteem voor burgerbetrokkenheid, waarin bestaande instrumenten worden samengebracht, met name het portaal voor openbare raadplegingen, het Europees burgerinitiatief en een nieuwe interactieve ruimte die is geïnspireerd op het platform van de Conferentie over de toekomst van Europa. Daarnaast is er een breed scala aan financieringsmogelijkheden beschikbaar om de toegang tot democratische participatie, maatschappelijke betrokkenheid, vertrouwen in de democratie en onderzoek naar aanverwante kwesties te bevorderen, met name in het kader van het programma Creatief Europa, Erasmus+ en Horizon Europa. Dit is volledig in overeenstemming met de desbetreffende beleidsagenda van de EU, met name op het gebied van cultuur en media, jongeren, onderwijs en onderzoek. Op het gebied van cultuur heeft de Commissie in juni 2023 een verslag gepubliceerd: <i>Culture and Democracy – the evidence. How citizens' participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion</i>. In het EU-

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		werkplan voor cultuur (2023-2026) blijft de nadruk liggen op het vergroten van de cultuurparticipatie en de rol van cultuur in de samenleving (gedefinieerd als een van de vier prioriteiten, namelijk “Cultuur en bevordering van de democratie: op weg naar een cultureel burgerschap in Europa), met gerichte activiteiten op het gebied van versterking van de democratie en maatschappelijke betrokkenheid door middel van cultuurparticipatie. In deze context zal de Commissie concrete voorbeelden verzamelen die met de lidstaten en belanghebbenden gedeeld zullen worden, over de manier waarop doeltreffende synergieën tot stand gebracht kunnen worden tussen scholen en culturele actoren om de maatschappelijke betrokkenheid, democratische houdingen en weerbaarheid van leerlingen te vergroten door middel van een tweejarig project “Cultuur en democratie: studie en leren via medeleerlingen”. In het kader van Creatief Europa worden via een aantal oproepen projecten gefinancierd die specifiek betrekking hebben op verschillende aspecten van democratische participatie, waaronder projecten over de toekomst van democratie, de impact van ongelijkheid en de rol van cultuur bij het opbouwen van democratie, inclusie en interculturele dialoog. Voor 2023 en 2024 is een actie met een waarde van 10 miljoen EUR opgezet om voornamelijk lokale, regionale of onderzoeksmedia en andere media die relevant zijn voor de democratie te ondersteunen. Er wordt ook voortdurende financiële steun verleend aan journalistieke partnerschappen om de veerkracht van de media, en dus een pluriform aanbod op de markt, te ondersteunen. De Commissie ondersteunt daarnaast wederzijds leren, onder andere over kwesties met betrekking tot burgerschapsvorming, EU-waarden en de Europese dimensie van het onderwijs, binnen de werkgroep Gelijkheid en waarden in onderwijs en opleiding, waarin onderwijsdeskundigen uit de lidstaten en andere deelnemende landen, organisaties van belanghebbenden en sociale partners bijeenkomen. In 2023 publiceerde de werkgroep een discussienota over burgerschapsvorming. De Commissie heeft diverse activiteiten ondernomen om jongerenparticipatie te ondersteunen, onder andere via de organisatie van het Europees Jaar van de Jeugd (2022), de EU-jongerendialoog en het programma Jonge Europese Ambassadeurs. Erasmus+ (2021-2027) bevordert participatie en maatschappelijke betrokkenheid in het democratische leven van Europa via meerdere financieringsstromen, waaronder acties die specifiek op jongeren zijn gericht, ook internationaal (ondersteuning van bijvoorbeeld jongerenorganisaties in de Westelijke Balkan of het zuidelijke Middellandse Zeegebied). Er zijn ook subsidies beschikbaar in het kader van het programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” (CERV-programma), met name de oproep tot het indienen van voorstellen betreffende burgerbetrokkenheid en -participatie, die eind 2022 werd gelanceerd en waarbij de nadruk ligt op de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024 en de inspanningen die nodig zijn om de deelname van burgers aan de verkiezingen te bevorderen en de betrokkenheid van EU-burgers te stimuleren. In het kader van Horizon Europa wordt via een aantal oproepen onderzoek gefinancierd dat specifiek betrekking heeft op verschillende aspecten van democratische participatie, waaronder projecten met betrekking tot de toekomst van democratie, de impact van ongelijkheid, de rol van onderwijs en de impact van online sociale netwerken en nieuwe media. Het

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		werkprogramma 2023-2024 voorziet in twee jaarlijkse oproepen tot het indienen van voorstellen over democratie en bestuur (totaalbedrag 170 miljoen EUR), bovenop de 125 miljoen EUR op grond van het programma 2021-2022 ter ondersteuning van 47 lopende onderzoeksprojecten. In het kader van het instrument voor technische ondersteuning kunnen lidstaten op verzoek steun krijgen om verschillende kwesties aan te pakken die verband houden met onderwijs, gelijkheid, sociale bescherming, democratie, de rechtsstaat of de kwaliteit van de overheid. <i>Nuttige links:</i> Mededeling “Conferentie over de toekomst van Europa. Van visie tot concrete actie” Overzicht van uit de EU-begroting en NextGenerationEU gefinancierde EU-programma’s en -fondsen Culture and democracy, the evidence. How citizens’ participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research Platform Projectresultaten Erasmus+ Door de EU gesteunde Europese mediaplatforms Horizon Europa: werkprogramma's en financiering voor onderzoek en innovatie op het gebied van democratie en governance (europa.eu) Instrument voor technische ondersteuning (TSI) (europa.eu)
	<i>Bestrijding van haatzaaiende uitlatingen en bevordering van respect in het publieke debat door het uitbreiden van de lijst van EU-misdrijven tot haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen</i>	In 2021 heeft de Commissie een mededeling vastgesteld over een inclusiever en beschermender Europa, waarin de lijst van EU-misdrijven wordt uitgebreid tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven, ook met het oog op het bevorderen van een respectvolle, stimulerende en veiligere omgeving voor het publieke debat. Dit effent de weg voor een toekomstig besluit van de Raad om de lijst met EU-misdrijven uit hoofde van artikel 83, lid 1, van het Verdrag uit te breiden tot haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen, waaronder online haatzaaiende uitlatingen. De besprekingen in de Raad over het besluit om de lijst van EU-misdrijven uit te breiden tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven zijn nog gaande. In het kader van IPA II financiert de Commissie het programma “Reporting Diversity Network 2.0.” (1 miljoen EUR; augustus 2020-augustus 2024) dat een regionaal netwerk van maatschappelijke organisaties in staat stelt samen te werken om de kwaliteit te beïnvloeden van mediaboodschappen waarin percepties van etniciteit, religie en geslacht als dringende thematische gebieden worden beschouwd, die van belang zijn voor het algemene niveau van begrip en verdraagzaamheid in de Westelijke Balkan. Het project biedt instrumenten, middelen en feitenmateriaal voor het hele maatschappelijke middenveld om inclusievere media en doeltreffende beleidsvorming ter bevordering van verdraagzaamheid te promoten. In het kader van IPA II en III steunt de Commissie het werk van de Raad van Europa in de strijd tegen discriminatie en haatzaaiende uitlatingen in de Westelijke Balkan via een speciaal onderdeel van de horizontale faciliteit van de Raad van

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Europa (12 miljoen EUR). Door middel van belangrijke regionale en landspecifieke technische bijstand wordt de aanpassing aan de Europese normen en de aanbevelingen in de landenrapporten van de Commissie op het gebied van de grondrechten ondersteund. <i>Nuttige links:</i> Mededeling inzake een inclusiever en beschermender Europa Reporting Diversity Network
<i>Versterking van de vrijheid en pluriformiteit van de media</i>	<i>Aanbeveling over het waarborgen van de bescherming, de veiligheid en de weerbaarheid van journalisten en andere mediaprofessionals in de Europese Unie, rekening houdend met nieuwe onlinebedreigingen tegen met name vrouwelijke journalisten</i>	In de aanbeveling over de veiligheid van journalisten van 2021, die in september 2021 is aangenomen, worden acties voor lidstaten voorgesteld om de veiligheid van journalisten te verbeteren. Zij bevat een waaier aan praktische maatregelen met betrekking tot doeltreffend en onpartijdig onderzoek naar en vervolging van misdrijven, onafhankelijke respons- en ondersteuningsmechanismen, toegang tot locaties en informatie, veiligheid tijdens demonstraties, opleiding en onlineveiligheid en digitale weerbaarheid. Er werden intensievere maatregelen aanbevolen om diegenen te beschermen die bijzonder kwetsbaar zijn voor bedreigingen en aanvallen, waaronder vrouwelijke journalisten, journalisten die tot minderheidsgroepen behoren en journalisten die verslag uitbrengen over gelijkheidskwesties. In juli 2023 startte de Commissie een onafhankelijke externe studie om informatie te verzamelen over de activiteiten van de lidstaten om de aanbeveling uit te voeren. In het kader van de studie zullen factsheets per land worden opgesteld en zullen de praktijken van de landen worden beoordeeld, en worden sleutelindicatoren en een monitoring- en evaluatiemethode ontwikkeld. Deze methode zal worden gebruikt voor toekomstige verslaglegging en zal naar verwachting de volledigheid en samenhang van verslaglegging in het kader van de aanbeveling vergroten. De voorlopige bevindingen van de studie zijn besproken tijdens de vierde editie van het forum voor nieuwsmedia op 4 december 2023 in Brussel. De Commissie blijft ook maatregelen financieren die gericht zijn op het verlenen van juridische en praktische bijstand aan journalisten in de EU en daarbuiten. In het kader van IPA III financiert de Commissie het programma “SafeJournalists Network” (1,44 miljoen EUR; april 2023-juli 2026), dat wordt uitgevoerd door een consortium onder leiding van de Vereniging van onafhankelijke journalisten van Servië, om bij te dragen aan het creëren van een stimulerende omgeving door middel van steun aan een regionaal platform voor vroegtijdige waarschuwing dat gevallen van aanvallen op en bedreigingen van journalisten meldt, en aan verdere samenwerking met wetshandhavingsinstanties en justitie, en om dergelijke gevallen goed en snel op te volgen. In het kader van de horizontale faciliteit van de Raad van Europa ondersteunen zowel regionale als landspecifieke toewijzingen in de Westelijke Balkan de toepassing van de rechten en verantwoordelijkheden van media-actoren in overeenstemming met de Europese normen, en de verbetering van het wettelijke kader (4 miljoen EUR, januari 2023-december 2026). <i>Nuttige links:</i>

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Aanbeveling van de Commissie over het waarborgen van de bescherming, de veiligheid en de weerbaarheid van journalisten en andere mediaprofessionals in de Europese Unie Home — SafeJournalists Bevordering en bescherming van de vrijheid van meningsuiting en de mediavrijheid — Horizontale faciliteit (coe.int)
	<i>Gestructureerde dialoog, in het kader van het Europees forum voor nieuwsmedia, met de lidstaten, belanghebbenden en internationale organisaties om de aanbeveling voor te bereiden en uit te voeren</i>	Tijdens de eerste editie van het Europees forum voor nieuwsmedia (23-25 maart 2021) vond een gestructureerde dialoog plaats over de veiligheid van journalisten met het oog op de voorbereiding van de aanbeveling. Het forum werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de desbetreffende belanghebbenden, waaronder internationale, nationale en EU-instellingen, journalisten- en uitgeversverenigingen, onderzoekers, ngo's en onlineplatforms. Nadat in de 2e en 3e editie mediatransformatie en -innovatie aan de orde kwamen, werd op 4 december 2023 in Brussel een nieuwe editie van het forum gehouden om de voorlopige bevindingen te bespreken van het onafhankelijke externe onderzoek naar de activiteiten van de lidstaten om de aanbeveling uit te voeren. <i>Nuttige links:</i> Verslag van het evenement inzake de gestructureerde dialoog over de veiligheid van journalisten Europees forum voor nieuwsmedia over de veiligheid van journalisten
	<i>Duurzame financiering van projecten die gericht zijn op juridische en praktische bijstand aan journalisten in de EU en daarbuiten, met inbegrip van opleidingen op het gebied van veiligheid en cyberbeveiliging voor journalisten en diplomatieke ondersteuning</i>	De Commissie financiert projecten voor juridische en praktische bijstand aan journalisten, zowel in de lidstaten als wereldwijd. De maatregelen zijn gericht op noodhulp en snelle respons op schendingen van de pers- en mediavrijheid en op capaciteitsopbouw en professionele ontwikkeling van journalisten. Tijdens de tweede editie van de “Media Freedom Rapid Response” (MFRR-II), die loopt tot oktober 2023, werd melding gemaakt van 669 signaleringen met 1 121 aangevallen personen of entiteiten. Er werd financiële steun geboden aan 22 rechtszaken in 11 landen waar mediakanalen en journalisten juridisch met bedreigingen te maken hadden gehad. Met betrekking tot het noodfonds voor praktische ondersteuning ontving het project 457 verzoeken om praktische ondersteuning en in 44 van deze gevallen verstrekte het subsidies met een gemiddelde van 1 600 EUR per subsidie. Wat betreft pleitbezorging en bewustmaking op het gebied van mediavrijheid en de veiligheid van journalisten, heeft de Media Freedom Rapid Response 94 verklaringen en open brieven gepubliceerd over belangrijke pers- en mediavrijheidskwesties in 27 landen. De vierde editie van de Media Freedom Rapid Response is in november 2023 van start gegaan en zal tot eind oktober 2025 lopen. Het project Free Media Hub EAST, dat in juli 2023 van start is gegaan, zal bestaande en gevestigde onafhankelijke Russische en Belarussische media die in de EU werken, ondersteunen. Het zal meer dan 2,2 miljoen EUR aan subsidies toekennen, bijstand en psychologische ondersteuning bieden, investeren in technologische oplossingen en de samenwerking

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		versterken tussen lokale hubs waar deze verbannen media zich in de EU bevinden (voornamelijk Tsjechië, Duitsland, Polen, Letland en Litouwen). Dankzij het fonds voor grensoverschrijdende onderzoeksjournalistiek IJ4EU waren bijna 300 journalisten in de EU in staat om samen te werken op het gebied van onderzoek naar transnationale onderwerpen in het algemeen belang. In het kader van het IJ4EU-fonds werd 1 110 868,65 EUR toegewezen aan 43 projecten. Daarnaast werd 15 000 EUR toegekend aan drie journalistieke teams in het kader van de IJ4EU Impact Award. Het fonds bood ook gespecialiseerde opleiding en begeleiding voor freelancers en verleende praktische, juridische en redactionele bijstand aan alle begunstigden, samen met steun voor pleitbezorging in gevallen van schendingen van de persvrijheid. De steun voor onderzoeksjournalistiek zal van juli 2023 tot juni 2025 worden voortgezet in het kader van het project “Collaborative Investigative Journalism Initiative”. Buiten de EU blijven de delegaties maatregelen uitvoeren in overeenstemming met het handboek voor de veiligheid van journalisten. Er is kennis en opleidingsmateriaal ontwikkeld voor EU-delegaties om gevallen van onrechtmatigheden jegens journalisten aan te pakken. De EU steunt ook subsidies voor de uitvoering van acties door maatschappelijke en mediaorganisaties om juridische bijstand, capaciteitsopbouw, financiële steun en opleidingen op het gebied van veiligheid en cyberbeveiliging te bieden. De EU zet haar financiële en technische bijstand voort in samenwerking met partners in de mediasector en andere betrouwbare actoren, zoals het Europees Fonds voor Democratie. De meeste EU-delegaties hebben vrijheid van meningsuiting/mediavrijheid en veiligheid van journalisten als hoofdprioriteit opgenomen in hun landenstrategieën voor mensenrechten 2021-2024. Voorbeelden hiervan zijn het programma mensenrechten en democratie van het NDICI, dat onder andere projecten ondersteunt om de professionele vaardigheden, bekwaamheden en capaciteiten van journalisten, bloggers en mediawerkers te verbeteren. Het ondersteunt ook zelfregulerings- en normeringsinitiatieven van de media. In het kader van dit programma heeft de EU voor 2022-2023 landspecifieke financiering toegekend (beheerd door de EU-delegaties) die lokale acties ter ondersteuning van deze doelstellingen mogelijk maakt. Het NDICI-programma omvat ook een wereldwijde actie voor de ondersteuning van media en het gebruik van nieuwe technologieën met als doel het bevorderen en beschermen van de democratie, het tegengaan van bedreigingen voor de democratie en verkiezingsprocessen, het waarborgen van de onafhankelijkheid van de media en het hoofd bieden aan de uitdagingen van nieuwe technologieën. In het kader van het IPA-instrument (programma inzake de faciliteit voor het maatschappelijk middenveld en de media) heeft de Commissie een gevestigde staat van dienst wat betreft de ondersteuning van onafhankelijke media en mediapluriformiteit in de Westelijke Balkan en Turkije via een aantal holistische en gespecialiseerde regionale programma’s met een waarde van meer dan 42 miljoen EUR (oktober 2023). De programma’s zijn gericht op verschillende systemische aspecten van mediavrijheid, maar vooral op de bredere aspecten van een gunstig klimaat voor de media (waaronder de veiligheid van journalisten, de bestrijding van desinformatie enz.), toegang tot financiering en economische duurzaamheid, professionele normen van media en kwaliteit van de inhoud. Enkele voorbeelden daarvan zijn:

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		• “Steun voor mediavrijheid en -pluriformiteit in de Westelijke Balkan” (10 miljoen EUR, maart 2023-augustus 2025) gericht op het verbeteren van de economische duurzaamheid van onafhankelijke mediakanalen en het verbeteren van hun capaciteit voor kwaliteitsverslaggeving en het faciliteren van regionale uitwisselingen en netwerken tussen mediakanalen en andere marktspelers van de media; • drie subsidies voor rechtstreekse acties aan het Europees Fonds voor Democratie voor gerichte steun aan mediakanalen en maatschappelijke actoren (37,6 miljoen EUR, waarvan ongeveer de helft voor media) en een jaarlijkse exploitatiesubsidie (2 miljoen EUR per jaar): een flexibele regeling voor herfinanciering in het kader van steun aan de democratie in snel veranderende omgevingen. In de afgelopen vijf jaar heeft de EU ook in landen buiten de EU projecten gefinancierd ter waarde van meer dan 120 miljoen EUR voor het ondersteunen van de vrijheid van meningsuiting en onafhankelijke media. Voorbeelden van de acties zijn: • specifieke steun voor journalisten en de media in Oekraïne (30 miljoen EUR); • de steun voor onafhankelijke journalistiek in de landen van het zuidelijk nabuurschap bedroeg 15 miljoen EUR in 2021. De subsidies werden uitgevoerd via het Europees Fonds voor Democratie; • in februari 2022 is een omvangrijk programma ter ondersteuning van Russische onafhankelijke media van start gegaan, dat zowel noodhulp als capaciteitsopbouw op de langere termijn en andere steunmaatregelen biedt; • start van de procedures voor de selectie van relevante organisaties voor het uitvoeren van activiteiten met het oog op de bescherming van onafhankelijke media in de context van de thematische kaderpartnerschappen voor mensenrechten en democratie; • ProtectDefenders intensiveert zijn werk om journalisten in landen in crisis te beschermen. In 2021 ondersteunde het mechanisme wereldwijd ongeveer 550 journalisten; • in Afghanistan werden twee programma’s voor media in het land en media die vanuit het buitenland werken, overeengekomen met UNESCO en Internews; • mediaondersteuning en Assises du Journalisme. In het kader van het programma Europa in de wereld — mensenrechten en democratie 2021-2027 wordt naar schatting 185 miljoen EUR uitgetrokken voor steun aan onafhankelijke media en het benutten van digitalisering wereldwijd. De nieuwe kaderovereenkomst voor financieel partnerschap inzake de bescherming van onafhankelijke media zal meer strategische samenwerking mogelijk maken met geselecteerde ngo’s die zich inzetten voor de bescherming van mediavrijheid wereldwijd. De overeenkomst is ondertekend voor een periode van vier jaar (2023-2027) met drie toonaangevende consortia. Er zal maximaal 20 miljoen EUR beschikbaar worden gesteld. De doelstellingen zijn het versterken van de weerbaarheid van

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		journalisten en mediakanalen die gevaar lopen; haatzaaiende uitlatingen, extremisme en desinformatie bestrijden; jonge journalisten die onder moeilijke omstandigheden werken toegang bieden tot professionele ontwikkeling en leermogelijkheden; grensoverschrijdende netwerken van mediaontwikkelingsorganisaties en maatschappelijke organisaties opbouwen en consolideren. <i>Nuttige links:</i> Media Freedom and Rapid Response IJ4 EU – Investigative Journalism for Europe Handbook for Safety of Journalists Internationale samenwerking en ontwikkeling — Oproepen tot het indienen van voorstellen en inschrijvingen voor aanbestedingen Home — SafeJournalists Het Europees fonds voor democratie (EFD) (democracyendowment.eu) WB6 MEDIA Steun voor mediavrijheid en -pluraliteit in de Westelijke Balkan
	<i>Een deskundigengroep inzake SLAPP's oprichten en beste praktijken uitwisselen op het gebied van juridische bijstand aan journalisten en andere acties</i>	De deskundigengroep inzake SLAPP's (Strategische rechtszaken tegen publieke participatie) werd in 2021 opgericht en stond de Commissie bij in de voorbereiding van het anti-SLAPP-pakket. De groep, bestaande uit rechtsbeoefenaren en verenigingen van rechtsbeoefenaren, is acht keer bijeengekomen. De groep blijft de lidstaten ondersteunen bij de uitvoering van de aanbeveling. <i>Nuttige links:</i> Deskundigengroep tegen SLAPP's
	<i>Een initiatief presenteren om journalisten en het maatschappelijk middenveld te beschermen tegen SLAPP's</i>	In april 2022 heeft de Commissie een pakket maatregelen tegen SLAPP's voorgesteld, met wettelijke waarborgen om onrechtmatige procesvoering tegen journalisten en mensenrechtenverdedigers tegen te gaan, en met een breed scala aan niet-wetgevende maatregelen ter ondersteuning van maatregelen op nationaal niveau om enkele van de hoofdoorzaken van SLAPP's aan te pakken, zoals regels inzake smaad. Op 30 november hebben het Europees Parlement en de Raad een voorlopig politiek akkoord bereikt over de anti-SLAPP-richtlijn. Met betrekking tot de aanbeveling moeten de lidstaten vanaf eind 2023 jaarlijks de op nationaal niveau verzamelde geaggregeerde gegevens melden aan de Commissie, met volledige inachtneming van de vereisten inzake gegevensbescherming. De Commissie zal jaarlijks een samenvatting van de ontvangen bijdragen bekendmaken. <i>Nuttige links:</i>

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Voorstel voor een richtlijn tot bescherming van bij publieke participatie betrokken personen tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures (“strategische rechtszaken tegen publieke participatie”)
	<i>Ondersteunen van EU-samenwerking tussen nationale mediaraden, andere zelfreguleringsorganen in de media, onafhankelijke mediaregulatoren en netwerken van journalisten, en van initiatieven ter bevordering van journalistieke partnerschappen en normen</i>	De Commissie ondersteunt samenwerking tussen nationale mediaraden, andere zelfreguleringsorganen voor de media, onafhankelijke mediaregulatoren en netwerken van journalisten, en initiatieven ter bevordering van journalistieke partnerschappen en normen, met name via financiële steun aan projecten in het kader van diverse programma’s (bv. Horizon 2020 en Horizon Europa, Creatief Europa). Een voorbeeld hiervan is het proefproject “Mediaraden in het digitale tijdperk”, dat zich richt op het benadrukken van de belangrijke rol van pers- en mediaraden in tijden van een afnemend vertrouwen in journalisten en mediakanalen in combinatie met de toenemende desinformatie op nieuwe media. Het is gericht op de digitale uitdagingen aan de hand van vier hoofdcomponenten: academisch werk om gegevens en analyses te verstrekken over bestaande persraden, bewustmakingscampagne om zelfregulering door de media te bevorderen, zichtbaarheid en uitwisseling van het werk van mediaraden op het internationale toneel en versterking van bestaande organisaties of ondersteuning van toekomstige organisaties. Dit project zal worden voortgezet via het project “Mediaraden in het digitale tijdperk 4”, dat van juli 2023 tot juni 2025 loopt. Andere projecten zijn onder andere projecten in het kader van de Horizon Europa-oproep “Media voor democratie — democratische media” of het project “Europese uitwisseling van excellentie in journalistiek” (gefinancierd door het programma Creatief Europa) dat een kenniscentrum biedt voor journalisten om met elkaar in contact te komen, gebaseerd op wederzijds vertrouwen en gemeenschappelijke regels. Een ander voorbeeld is het programma “Versterken van kwaliteitsnieuws en onafhankelijke journalistiek in de Westelijke Balkan en Turkije II” (2,2 miljoen EUR; januari 2023-december 2025), om de op vertrouwen gebaseerde betrokkenheid van burgers en media te versterken, middelen te verstrekken en voorwaarden te scheppen voor media en journalisten om inhoud van hoge kwaliteit te produceren door middel van onderwijs, opleiding, mentoring en redactionele ondersteuning, technische en financiële steun en de publicatie en bevordering van opmerkelijke prestaties op het gebied van kwaliteits- en onderzoeksjournalistiek. In het kader van de horizontale faciliteit van de EU en de Raad van Europa zijn de regionale en landspecifieke toewijzingen in de Westelijke Balkan gericht op het waarborgen van de eerbiediging van zowel de rechten als de plichten van journalisten, journalistenverenigingen, zelfreguleringsinstanties en andere mediaorganisaties, in overeenstemming met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en de normen van de Raad van Europa, onder meer door samen te werken met regelgevende instanties voor de media en de justitiële sector (4 miljoen EUR, januari 2023-december 2026). <i>Nuttige links:</i> Mediaraden in het digitale tijdperk

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Bevordering en bescherming van de vrijheid van meningsuiting en de mediavrijheid — Horizontale faciliteit (coe.int) Projecten van Horizon Europa inzake de toekomst van de liberale democratie
	<i>De Media Ownership Monitor opzetten en mogelijke verdere richtsnoeren inzake de transparantie van media-eigendom ontwikkelen</i>	Het proefproject inzake de monitor van media-eigendom is in september 2021 van start gegaan en de tweede fase werd in september 2023 afgerond. Het verschaft een databank met informatie over eigendom van en zeggenschap over de belangrijkste nieuwsmedia in 27 lidstaten. Het project heeft betrekking op de meest relevante media, die zijn geselecteerd op basis van vraag (marktaandeel) en/of agenda (vermelding en/of aanbeveling door andere nieuwsdiensten). De steekproeven omvatten zowel nationale als regionale media. Alle gegevens zijn verzameld uit openbaar beschikbare bronnen. In september 2023 heeft de Commissie een voorstel vastgesteld voor een Europese verordening mediavrijheid en een begeleidende aanbeveling inzake interne waarborgen voor redactionele onafhankelijkheid en transparantie over eigendom in de mediasector. De verordening stelt een aantal informatie-eisen aan aanbieders van mediadiensten: juridische naam, contactgegevens, namen van directe en indirecte eigenaren en uiteindelijke begunstigden. In de aanbeveling worden de lidstaten aangemoedigd om regelgevende instanties te belasten met de ontwikkeling en het onderhoud van een speciale onlinedatabank over media-eigendom met uitgesplitste gegevens over verschillende soorten media. Er zijn interinstitutionele onderhandelingen gaande. <i>Nuttige links:</i> Euromedia Ownership Monitor Europese verordening mediavrijheid Aanbeveling inzake interne waarborgen voor redactionele onafhankelijkheid en transparantie over eigendom in de mediasector
	<i>Maatregelen bevorderen voor de transparantie en eerlijke toewijzing van overheidsreclame</i>	Het voorstel voor de Europese verordening mediavrijheid, dat in september 2022 door de Commissie is vastgesteld, voorziet in eisen voor de toewijzing van overheidsreclame aan de media, zodat deze wordt toegewezen volgens transparante, objectieve, evenredige en niet-discriminerende criteria en via open, evenredige en niet-discriminerende procedures. De lidstaten zouden de uitgegeven bedragen en de begunstigden van de overheidsreclame openbaar moeten maken. De interinstitutionele onderhandelingen over het voorstel zijn gaande. <i>Nuttige links:</i> Europese verordening mediavrijheid Aanbeveling inzake interne waarborgen voor redactionele onafhankelijkheid en transparantie over eigendom in de mediasector

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>Opties voor verdere ondersteuning van mediadiversiteit in kaart brengen en een Europese benadering van de aandacht voor audiovisuele mediadiensten van algemeen belang bevorderen</i>	Op 16 september 2022 werd een onafhankelijke studie over mediapluriformiteit en -diversiteit online gepubliceerd. Hierin worden wetgevende maatregelen en praktijken van de industrie in kaart gebracht die verband houden met de aandacht voor en vindbaarheid van inhoud en diensten van algemeen belang en wordt de doeltreffendheid van dergelijke maatregelen beoordeeld. Uit het onderzoek is gebleken dat inhoud en diensten met een grotere zichtbaarheid een impact kunnen hebben op de blootstelling aan diversiteit en mediapluriformiteit. Het is echter moeilijk om het precieze effect te beoordelen dat de huidige maatregelen van de sector inzake prioritering van inhoud kunnen hebben op mediapluriformiteit en op de blootstelling van gebruikers aan mediadiversiteit. De redenen hiervoor houden verband met het gebruik van algoritmegestuurde inhoudsaanbevelingen en het nagenoeg ontbreken van toegang tot gegevens. In de studie worden vervolgens beleidsopties en aanbevelingen voorgesteld en besproken voor het ontwikkelen van transparante en verantwoorde zichtbaarheidsregelingen. In de loop van 2021 vonden uitwisselingen van beste praktijken plaats en werd een workshop gehouden over de aandacht voor inhoud van algemeen belang binnen de Europese Groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten (ERGA), waaruit een verslag voortkwam. In september werd een workshop georganiseerd die als basis diende voor het eindverslag. Het werk van ERGA werd in 2022 voortgezet door middel van verdere richtsnoeren/analyses met betrekking tot de doeltreffendheid van algoritmen en aanbevelingssystemen bij het waarborgen van passende aandacht voor audiovisuele mediadiensten van algemeen belang, evenals de prominente aanwezigheid van Europese producties. De passende aandacht voor audiovisuele mediadiensten van algemeen belang krachtens artikel 7 bis van de herziene richtlijn audiovisuele mediadiensten is een van de gebieden waarop de nieuwe Europese raad voor mediadiensten richtsnoeren moet uitvaardigen in het kader van de toekomstige Europese verordening mediavrijheid. De Commissie bestemt ook een volledig begrotingsonderdeel (“Multimedia-acties”) aan het ondersteunen van de productie van onafhankelijk nieuws over EU-zaken. Begunstigden zijn onder andere Euronews, radionetwerken, initiatieven op het gebied van datajournalistiek of de European Newsroom waarin toonaangevende Europese persbureaus samenwerken. Dit wordt aangevuld met een aantal proefprojecten op het gebied van media en het mondiger maken van burgers, zoals de Europese mediaplatforms, die tot doel hebben de toegang van EU-burgers tot betrouwbare informatie te verbeteren, of een oproep om jongeren te voorzien van nieuws over relevante en belangrijke zaken in Europa, om zo hun democratische betrokkenheid te vergroten. Andere subsidies zijn beschikbaar om kleinschalige onlinemediadiensten te ondersteunen bij activiteiten op het gebied van onderzoek en mediageletterdheid ter ondersteuning van de strijd tegen desinformatie, en om nieuwsmedia te ondersteunen met het oog op “nieuwswoestijnen”. <i>Nuttige links:</i> Study on media plurality and diversity online Europese mediaplatforms Verslag van ERGA — Europese Groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Multimedia-acties De digitale toekomst van Europa vormgeven) (europa.eu).
Tegengaan van desinformatie en informatiemani­p­u­latie	<i>In dit verband zullen de diensten van de Commissie en de EDEO met de lidstaten, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven samenwerken aan nauwkeurige gemeenschappelijke definities en methodologieën om verschillende categorieën van desinformatie en beïnvloeding aan te pakken.</i>	De EDEO heeft, in samenwerking met de Commissie, lidstaten, internationale partners en andere belanghebbenden, vooruitgang geboekt op het gebied van een gemeenschappelijke interpretatie en terminologie en in juni 2021 werd een non-paper verspreid met een voorstel voor een conceptuele definitie van buitenlandse informatiemani­p­u­latie en inmenging (Foreign Information Manipulation and Interference — FIMI) die de dreiging in de informatieomgeving beter omschrijft. De terminologie is sindsdien in meerdere documenten van de Europese Unie en daarbuiten gebruikt, met inbegrip van het communiqué van de ministers van Buitenlandse Zaken van de G7 in 2022 en de gezamenlijke verklaring over de samenwerking tussen de EU en de NAVO in 2023. Het maatschappelijk middenveld, de academische wereld, de industrie en andere belanghebbenden werden geraadpleegd via een speciale reeks rondetafelgesprekken met deskundigen die in 2021 en 2022 werden gehouden, en door middel van samenwerking om een gemeenschappelijke interpretatie te bevorderen en ervoor te zorgen dat er analytische capaciteit voorhanden is om aan de FIMI-criteria te voldoen. De werkzaamheden zullen worden voortgezet, onder andere via specifieke projecten, om het begrip van de verschillende bouwstenen van de FIMI-definitie verder te verfijnen. Ook het maatschappelijk middenveld heeft kennis genomen van de definitie, zoals blijkt uit een verslag van het EU DisinfoLab in 2023 <i>Nuttige links:</i> EU Strategisch kompas inzake veiligheid en defensie FIMI-conclusies (juli 2022) EUvsDisinfo Stratcom-activiteitenverslag 2021 van de EDEO; Stratcom-activiteitenverslag 2022 van de EDEO Snellereactiemechanisme van de G7 — Jaarverslag 2021 Verklaring van de ministers van Buitenlandse Zaken van de G7, 2022 Gezamenlijke verklaring over de samenwerking EU-NAVO EU DisinfoLab — FIMI: naar een Europese herdefinitie van buitenlandse inmenging
	De EU-toolbox voor het tegengaan van buitenlandse inmenging en beïnvloeding ontwikkelen, met inbegrip van	De EDEO heeft in april 2021 een gezamenlijke EDEO-EC-conceptnota over de FIMI-toolbox ingediend, waarin vier dimensies van de FIMI-toolbox worden aangewezen: situationeel bewustzijn, het opbouwen van weerbaarheid, verstoring/regelgeving, en maatregelen met betrekking tot het externe optreden van de EU, waaronder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) en diplomatieke responsen. Elk gebied omvat verschillende soorten instrumenten,

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>nieuwe instrumenten die het mogelijk maken de daders de rekening te presenteren, en de strategische communicatieactiviteiten en taskforces van de EDEO versterken</i>	die de impact van buitenlandse informatiemani­pula­tie en in­men­ging kunnen voorkomen of verminderen, de betrokkenen ervan kunnen weerhouden deze activiteiten uit te voeren of erop kunnen reageren. In maart 2023 heeft de Horizontale Groep versterking van weerbaarheid en bestrijding van hybride bedreigingen (HWP ERCHT) de geactualiseerde conceptnota over buitenlandse informatiemani­pula­tie en het bestaan van de toolbox bevestigd. De conclusies van de Raad over buitenlandse informatiemani­pula­tie en in­men­ging (FIMI) werden in juli 2022 door de Raad aangenomen. De EDEO en de diensten van de Commissie hebben de besprekingen met de lidstaten voortgezet over instrumenten waarmee daders kunnen worden aangepakt. Er worden inspanningen geleverd om de interne capaciteiten en mogelijkheden van de strategische communicatieteams en taskforces van de EDEO verder te versterken, met inbegrip van het netwerk van 27 Stratcom-functionarissen om de strategische communicatie-inspanningen in het veld te begeleiden. De EU heeft ook gebruikgemaakt van haar diplomatieke instrumenten om buitenlandse informatiemani­pula­tie en in­men­ging door statelijke actoren aan te pakken. Met name heeft de EU vanaf maart 2022 sancties opgelegd aan Russia Today (RT), Sputnik en andere kanalen vanwege hun cruciale rol bij informatiemani­pula­tie en in­men­ging in verband met de agressie tegen Oekraïne (volledige lijst in bijlage XV bij Verordening 833/2014). Daarnaast blijven openbare kanalen, zoals EUvsDisinfo, het bewustzijn over pro-Kremlin informatiemani­pula­tie en in­men­ging vergroten en de gecoördineerde aard ervan aan het licht brengen. In 2022 heeft het project EUvsDisinfo meer dan 2,7 miljoen mensen bereikt via zijn website en nog eens 19,3 miljoen via zijn sociale mediakanalen. <i>Nuttige links:</i> Strategisch kompas FIMI-conclusies (juli 2022) EUvsDisinfo Stratcom-activiteitenverslag 2021 van de EDEO; Stratcom-activiteitenverslag 2022 van de EDEO Overzichtskaart EU-sancties
	<i>Een nieuw protocol invoeren om de bestaande samenwerkingsstructuren te versterken ter bestrijding van desinformatie, zowel in de EU als internationaal</i>	Het optreden van de EU als reactie op de ongekende golven van buitenlandse informatiemani­pula­tie en in­men­ging en desinformatie in de huidige geopolitieke context, heeft aangetoond dat samenwerking tussen verschillende EU-instellingen positieve resultaten boekt. De bestaande samenwerkingsstructuren zijn flexibel gebleken en spelen in op veranderende behoeften, zodat er geen nieuwe formele regelingen nodig zijn. Deelname aan de respectieve netwerken, zoals het systeem voor snelle waarschuwingen en het netwerk tegen desinformatie, is zeer nuttig gebleken voor het tijdig delen van analyses, inzichten en producten en van communicatieplannen en -strategieën.

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		De EDEO werkt aan de aanpak van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, waaronder desinformatie, via de Stratcom van de EDEO en het door de EDEO beheerde systeem voor snelle waarschuwingen, om de dagelijkse uitwisseling met EU-lidstaten en internationale partners te vergemakkelijken. De diensten van de Commissie pakken verschillende aspecten van desinformatie binnen de EU aan (bv. met betrekking tot verkiezingen, cyberbeveiliging, mediavrijheid, onlineplatforms). Sinds 2018 heeft de Commissie haar interne coördinatie opgevoerd via het netwerk tegen desinformatie, dat bestaat uit de diensten van de Commissie en de vertegenwoordigingen in de EU-lidstaten, waarbij de EDEO en het Europees Parlement waarnemers zijn. Via het netwerk bundelt en benut de Commissie de capaciteiten om via gecoördineerde actie een krachtig antwoord op desinformatie te kunnen bieden. Onmiddellijk na de inval in Oekraïne heeft de Commissie haar samenwerking met onlineplatforms geïntensiveerd om toezicht te houden op de uitvoering van de sancties tegen Russische mediakanalen en om hun inspanningen te coördineren om desinformatie met betrekking tot het conflict te bestrijden. De Commissie en de lidstaten werken ook samen in het kader van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen om gevallen van inmenging in het verkiezingsproces te bespreken en beste praktijken uit te wisselen. Samenwerking tussen de relevante netwerken is van cruciaal belang. Daarom heeft het systeem voor snelle waarschuwingen in december 2023 een gezamenlijke sessie gehouden met de Horizontale Groep versterking van weerbaarheid en bestrijding van hybride bedreigingen en met het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen. In het kader van haar externe optreden heeft de EU ook onafhankelijke regionale organisaties gefinancierd die zich bezighouden met het bevorderen van burger technologie voor democratie (Civic Tech for Democracy) en de toegang tot betrouwbare informatie over verkiezingsprocessen. <i>Nuttige links:</i> Activiteitenverslag 2021 Activiteitenverslag 2022 EEAS Stratcom Verslag inzake FIMI-dreigingen Beheersplan 2022 DG Communicatie
	<i>Een gemeenschappelijk kader en een gemeenschappelijke methodologie ontwikkelen voor het verzamelen van systematisch bewijsmateriaal inzake buitenlandse</i>	De EDEO heeft een gemeenschappelijk analytisch kader en gemeenschappelijke methodologie voorgesteld om systematisch bewijs van FIMI-activiteiten te verzamelen. Deze methodologie zal de doeltreffendheid en samenwerking op het gebied van informatie-uitwisseling en analyse verhogen, zowel binnen de EU als internationaal. Het eerste EDEO-verslag over dreigingen van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging werd in februari 2023 gepubliceerd en is bedoeld als “proof of concept” voor het gemeenschappelijke kader dat het mogelijk maakt om complexe inzichten tijdig, op

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>inmenging en een structurele dialoog met het maatschappelijk middenveld, actoren uit de particuliere sector en andere relevante belanghebbenden om de dreigingssituatie regelmatig te evalueren</i>	interoperabele wijze en op schaal met elkaar te delen. In deze geest faciliteert de EDEO een gemeenschappelijke aanpak voor het delen van informatie in de vorm van een centrum voor informatie-uitwisseling en analyse (Information Sharing and Analysis Centre — ISAC), dat tot doel heeft het verzamelen en delen van gegevens over FIMI-incidenten tussen betrouwbare partners gemakkelijker te maken. De toezegging van de EU en de Verenigde Staten in de Handels- en Technologieraad EU-VS omvat een gedeelde standaard voor gestructureerde uitwisseling van dreigingsinformatie inzake buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, evenals de onderliggende gemeenschappelijke methodologie voor het identificeren, analyseren en bestrijden daarvan. De Europese Unie en de Verenigde Staten zijn van plan om het gebruik van deze standaard door belanghebbenden wereldwijd te ondersteunen. In oktober 2023 kwamen beide partijen tijdens de EU-VS-top overeen om de samenwerking op het gebied van de bestrijding van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging uit te breiden op basis van gemeenschappelijke beginselen, zoals specifieke strategieën, interne organisatiestructuren, capaciteit, het maatschappelijk middenveld en multilaterale betrokkenheid. Deze samenwerking moet gericht zijn op het ondersteunen van gelijkgestemde partners bij het bestrijden van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, onder andere via door de VS en EU gecoördineerde activiteiten waaraan partnerlanden deelnemen, waarbij de vrijheid van meningsuiting blijft gewaarborgd. Er is een voortdurende dialoog tot stand gebracht met het maatschappelijk middenveld, de particuliere sector en andere relevante belanghebbenden. Ook vinden er specifieke uitwisselingen met deskundigen plaats, met inbegrip van rondetafelgesprekken met deskundigen over dreigingsanalyse om ervoor te zorgen dat er inzicht van externe belanghebbenden wordt verkregen met betrekking tot het situationeel bewustzijn van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging en om tot geïnformeerde aanpakken te komen. Er is een nieuw EU-project gestart dat wordt uitgevoerd door het Instituut voor veiligheidsstudies van de EU (IVSEU) (3 miljoen EUR) om praktische ondersteuningsinstrumenten te ontwikkelen om het delen van informatie, inzichten en bewijzen over FIMI tussen de verschillende actoren te vergemakkelijken. <i>Nuttige links:</i> 1e EDEO-verslag over FIMI-dreigingen FPI-project inzake het tegengaan van buitenlandse inmenging
	<i>Meer steun verlenen voor de capaciteitsopbouw van nationale autoriteiten, onafhankelijke media en het</i>	In oktober 2022, ter gelegenheid van de Global Media and Information Literacy Week, heeft EUvsDisinfo de rubriek “LEARN” gelanceerd, een speciale webpagina die de mechanismen, tactieken, veelvoorkomende betogen en actoren achter FIMI en desinformatie en informatiemanipulatie uitlegt.

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>maatschappelijk middenveld in derde landen om desinformatie en buitenlandse beïnvloedingsoperaties op te sporen en erop te reageren</i>	In de Westelijke Balkan heeft de EU zich beziggehouden met proactieve en feitelijke communicatie en capaciteitsopbouw van instellingen om met FIMI-dreigingen om te gaan. In 2022 ondersteunde de EU meer dan 250 journalisten waarbij doeltreffende manieren om professionele journalistiek in de regio te bevorderen werden besproken. In 2021 werd steun verleend voor de organisatie van de conferentie over mediageletterdheid tussen de EU en de Westelijke Balkan, waar desinformatie, de uitdagingen van professionele journalistiek, het belang van mediageletterdheid in de nieuwe mediaomgeving en weerbaarheidsstrategieën aan de orde kwamen. Er werd ook steun verleend aan nieuwe studies zoals: “Evolution of Propaganda Narratives on Ukraine” en een initiatief op het gebied van capaciteitsopbouw “Connecting media community in the age of disinformation” (Sarajevo, 24 februari 2023). Ook het programma inzake de faciliteit voor het maatschappelijk middenveld en de media ten gunste van de Westelijke Balkan en Turkije omvat een aantal acties gericht op het tegengaan van desinformatie bij IPA III-begunstigden. Enkele voorbeelden zijn: - “Opbouwen van vertrouwen in de media in Zuidoost-Europa: steun voor journalistiek als een publiek goed” (3 miljoen EUR, juli 2023-juli 2026) “Onze media: een actie van het maatschappelijk middenveld om mediageletterdheid en activisme te genereren, polarisatie tegen te gaan en dialoog te bevorderen” (1,3 miljoen EUR; februari 2023-januari 2025); - “Verslag over digitale rechten en vrijheden” (1,3 miljoen EUR; januari 2023-december 2025) om de kennis en vaardigheden van media en het maatschappelijk middenveld over het verband tussen schendingen van digitale rechten en desinformatie te vergroten; - “SEECheek-netwerk — het bestrijden van desinformatie en misinformatie via een netwerk van factcheckers” (1,24 miljoen EUR; januari 2023-juni 2026), gericht op het versterken van netwerken van professionals, onafhankelijke media en maatschappelijke organisaties. In het kader van het Oostelijk Partnerschap omvatte het in 2020 goedgekeurde solidariteitsprogramma COVID-19 van de EU een onderdeel van 10 miljoen EUR om lokale maatschappelijke organisaties in staat te stellen de gevolgen voor de meest kwetsbare groepen en degenen die onevenredig zwaar waren getroffen, te verzachten. Dit onderdeel omvat steun voor waakhond- en pleitbezorgingsactiviteiten van lokale maatschappelijke organisaties met betrekking tot het tegengaan van desinformatie over COVID-19, het monitoren van en verslag geven over maatregelen die de burgerlijke vrijheden beperken en de intrekking ervan. De faciliteit voor het maatschappelijk middenveld van het Oostelijk Partnerschap heeft in 2019 steun verleend aan de oprichting van een regionaal onderzoekslaboratorium voor digitaal forensisch onderzoek in de zuidelijke Kaukasus, waarmee

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		een netwerk van onderzoeksspecialisten wordt opgebouwd die met name door het Kremlin beïnvloede desinformatie aanpakken. Daarnaast wordt er hulp geboden via het EU-programma voor onafhankelijke media (8 miljoen EUR), dat steun biedt om de financiële levensvatbaarheid van onafhankelijke mediakanalen op korte en lange termijn in de regio te verbeteren. In totaal steunt de EU momenteel het onafhankelijke medialandschap in de oostelijke partnerlanden met meer dan 30 miljoen EUR. Er werd ook steun verleend aan onafhankelijke media en maatschappelijke organisaties in de strijd tegen buitenlandse informatiemani­pula­tie en inmenging en desinformatie in Oekraïne en Moldavië. Via het regionale project EU4Independent van het Oostelijk Partnerschap werden journalisten uit de regio uitgenodigd om het bewustzijn over de EU te vergroten en regionale contacten te bevorderen. In juni 2022 werden 80 vertegenwoordigers van factcheckers, journalisten en maatschappelijke organisaties uit het oostelijke nabuurschap en Centraal-Azië uitgenodigd in Brussel. De EU heeft ook steun verleend aan Russische onafhankelijke media die gedwongen waren het Russische regime te ontvluchten en heeft zich tevens ingezet om informatiemani­pula­tie en desinformatie door het Kremlin tegen te gaan. In het zuidelijke nabuurschap biedt het mediapakket voor het zuiden sinds 2021 (15 miljoen EUR, 2022-2026) uitgebreide steun aan de onafhankelijke mediasector om ervoor te zorgen dat deze onafhankelijk, pluriform en weerbaar blijft, zich kan verdedigen tegen de huidige bedreigingen en kritisch burgergericht denken kan bevorderen. Daarnaast bevordert zij de samenwerking en coördinatie tussen media-ondersteunende organisaties om desinformatie tegen te gaan en samen te werken met de meest kwetsbare en onafhankelijke media via steun aan het Europees Fonds voor Democratie. In de MENA-regio vormde het werk van de regionale mediafunctionaris van de EU (Regional Media Officer — RMO) een aanvullend instrument voor de EU om in contact te komen met een Arabisch sprekend publiek. Er werd samengewerkt met lokale deskundigen uit het maatschappelijk middenveld, de academische wereld en de media om de ontwikkeling van de meervoudige FIMI-dreiging in de regio te volgen en het bewustzijn te vergroten. Sinds februari 2022 heeft de regionale mediafunctionaris meer dan 150 interviews gehouden met pan-Arabische zenders over de Russische invasie in Oekraïne om de door het Kremlin gestuurde informatiemani­pula­tie en inmenging tegen te gaan. In de Indo-Pacifische regio zijn werkzaamheden gestart om samen te werken met maatschappelijke organisaties en steun te bieden aan onafhankelijke media buiten het directe nabuurschap van de EU. De taskforce voor Afrika bezuiden de Sahara is opgericht als reactie op de dringende noodzaak om de Stratcom-capaciteit van de EU te versterken met het oog op de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de toenemende buitenlandse informatiemani­pula­tie en inmenging in de regio.

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Als onderdeel van bredere inspanningen om buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging aan te pakken en naast de vaststelling van het strategisch kompas voor veiligheid en defensie, vindt er sinds 2022 een proefproject ter ondersteuning van geselecteerde missies en activiteiten van het GVDB plaats, zowel civiel als militair, om weerbaarheid tegen buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging op te bouwen. Daarnaast heeft het bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand (TAIEX) de uitbreidings- en nabuurschapslanden actief ondersteund bij het tegengaan van desinformatie. In de Westelijke Balkan werd in 2022 een online regionale TAIEX-workshop georganiseerd, gevolgd door landspecifieke evenementen voor Montenegro, Albanië en Kosovo. In 2023 werden verschillende TAIEX-workshops gehouden, met name een workshop over uitdagingen en veranderingen in bestaande mechanismen, gericht op het bestraffen van de verspreiding van desinformatie, en vond er een TAIEX-studiebezoek plaats met betrekking tot modellen voor samenwerkingsmechanismen voor het oprichten van een controleorgaan om desinformatie en haatzaaiende uitlatingen te bestrijden. In het nabuurschap werd in februari 2023 een tweedaagse TAIEX-workshop voor meerdere landen georganiseerd over strategieën om desinformatie tegen te gaan om Oekraïne, Moldavië en Georgië te helpen bij het opsporen, analyseren en ontwikkelen van adequate reacties op desinformatie. Als follow-up zijn er in 2024 TAIEX-workshops gepland, op verzoek van Moldavië en Oekraïne, respectievelijk rond het thema verkiezingen en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, en samenwerking met Afrikaanse tegenhangers bij het tegengaan van desinformatie. De nieuwe kaderovereenkomst voor financieel partnerschap inzake de bescherming van onafhankelijke media is onder andere gericht op het opbouwen van de capaciteit van media-actoren om desinformatie tegen te gaan. In dit verband zal in de periode 2023-2027 maximaal 20 miljoen EUR beschikbaar worden gesteld. In het kader van NDICI — Europa in de wereld, is een actie opgezet om het bewustzijn van en de weerbaarheid tegen desinformatie in het AI-tijdperk te verbeteren. Deze actie omvat de ontwikkeling van relaties tussen actoren in Europa en een select aantal landen in Afrika en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, en de versterking van de zuid-zuidsamenwerking. <i>Nuttige links:</i> Nieuwe in het kader van Horizon Europa gefinancierde projecten (in het kader van oproepen in 2021 en 2022) over democratische politiek en de rechtsstaat in de nabuurschappen van de EU (oostelijk en zuidelijk) en kandidaat-lidstaten van de EU. Online TAIEX-workshop over de nieuwe geopolitieke gevolgen van desinformatie in de Westelijke Balkan TAIEX-workshop over de uitdagingen en veranderingen van bestaande mechanismen, gericht op het bestraffen van de verspreiding van desinformatie TAIEX-workshop over de uitdagingen en veranderingen van bestaande mechanismen, gericht op het bestraffen van de verspreiding van desinformatie

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
	<i>Richt snoeren voor het versterken van de praktijkcode betreffende desinformatie uitbrengen</i>	Op 26 mei 2021 heeft de Commissie richtsnoeren ter versterking van de praktijkcode betreffende desinformatie gepubliceerd na een evaluatie van de werking ervan sinds de opstelling in 2018. <u>Nuttige links:</u> Richtsnoeren van de Commissie COM(2021) 262 final
	<i>De ondertekenaars van de praktijkcode en relevante groepen belanghebbenden samenroepen om de code overeenkomstig de richtsnoeren te versterken</i>	De versterkte praktijkcode betreffende desinformatie is op 16 juni 2022 ondertekend en gepresenteerd door 34 ondertekenaars, waaronder grote onlineplatforms, actoren uit de onlinereclame-industrie, kleinere of gespecialiseerde platforms, onderzoeks- en maatschappelijke organisaties, factcheckers en aanbieders van technische oplossingen ter bestrijding van desinformatie. Met de nieuwe code wordt beoogd de doelstellingen van de in mei 2021 gepresenteerde richtsnoeren van de Commissie te verwezenlijken door een breder scala aan toezeggingen en maatregelen vast te stellen om onlinedesinformatie tegen te gaan. Deze omvatten het onderbreken van de verspreiding van desinformatie; transparantie van politieke reclame waarborgen; gebruikers mondiger maken; de samenwerking met factcheckers verbeteren; de toegang van onderzoekers tot gegevens vergemakkelijken; en het waarborgen van de integriteit van de diensten van de platforms door het uitvoeren en bevorderen van beveiligingen tegen een lijst van manipulatieve gedragingen en praktijken die niet zijn toegestaan binnen hun diensten. De lijst bevat vormen van manipulatief gedrag waarmee desinformatie kan worden verspreid, zoals het aanmaken van niet-authentieke accounts of botnets, het inzetten van misleidende gemanipuleerde media (zoals “deepfakes” en “cheapfakes”), en de niet-authentieke coördinatie van het maken of versterken van inhoud, met inbegrip van pogingen om de algoritmen van platforms te misleiden/manipuleren (zoals manieren om mensen te misleiden over de populariteit van inhoud). Op die basis hebben de ondertekenaars zich ertoe verbonden om een duidelijk beleid vast te stellen, te versterken en uit te voeren, dat het scala aan geïdentificeerde gedragingen en praktijken bestrijkt. Gezien de veranderende aard van dergelijke tactieken, technieken en procedures die door kwaadwillende actoren worden gebruikt, zal deze lijst regelmatig worden herzien. De diensten van de Commissie en de EDEO hebben ook hun samenwerking met onlineplatforms opgevoerd om de inspanningen ter bestrijding van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging en desinformatie in verband met de grote geopolitieke crises te coördineren. De Commissie heeft in het kader van de praktijkcode nauwlettend toegezien op de uitvoering van de EU-sancties tegen RT, Sputnik en andere door de platforms gesanctioneerde kanalen. De ondertekenaars van de code houden regelmatig bijeenkomsten voor de uitwisseling van informatie en de coördinatie van hun acties om desinformatie in verband met specifieke crisissituaties in te dammen binnen het kader van de permanente taskforce en de subgroep crisisrespons van deze taskforce. Het Europees Waarnemingscentrum voor digitale media (EDMO) heeft een speciale taskforce opgericht die de situatie met betrekking tot desinformatiecampagnes in verband met de oorlog in Oekraïne volgt. Sinds 24 maart 2022 heeft het

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		EDMO-netwerk voor factchecking in oktober 2023 meer dan 2 500 factchecks over de oorlog uitgevoerd en verschillende gerelateerde onderzoeken, rapporten en specifieke periodieke inzichten geproduceerd. Daarnaast kunnen lidstaten in het kader van het instrument voor technische ondersteuning steun aanvragen om de vereiste capaciteit te ontwikkelen teneinde doeltreffend om te gaan met desinformatie en buitenlandse inmengingscampagnes aan te pakken. <i>Nuttige links:</i> De praktijkcode betreffende desinformatie 2022 Europees Waarnemingscentrum voor digitale media. EDMO-taskforce inzake desinformatie over de oorlog in Oekraïne Instrument voor technische ondersteuning (TSI) (europa.eu)
	<i>Een permanent kader voor de monitoring van de code opzetten</i>	De praktijkcode betreffende desinformatie 2022 beschikt over een versterkt monitoringkader op basis van kwalitatieve verslagleggingselementen en indicatoren voor dienstverleningsniveaus waarmee de doeltreffendheid van de uitvoering wordt gemeten. De ondertekenaars zijn overeengekomen om een transparantiecentrum op te zetten, dat een duidelijk overzicht biedt aan het publiek van het beleid dat zij hebben ingevoerd om hun toezeggingen na te komen, en zullen dit centrum regelmatig bijwerken met de relevante gegevens. Eind januari 2023 hebben de ondertekenaars van de praktijkcode hun eerste referentieverslagen ingediend, met een initiële stand van zaken van de stappen die zijn genomen om de toezeggingen en maatregelen uit te voeren, en een eerste reeks kwalitatieve en kwantitatieve verslagen over de eerste maand van uitvoering. Ondertekenaars die zijn aangemerkt als zeer grote onlineplatforms, zoals gedefinieerd in de digitaal dienstenverordening, brengen elke zes maanden verslag uit over hun acties in het kader van de code, terwijl andere ondertekenaars één keer per jaar verslag uitbrengen. Alle grote onlineplatforms die de code hebben ondertekend (Google, Meta, Microsoft en TikTok) hebben in september 2023 een tweede reeks verslagen ingediend over een volledige uitvoeringsperiode van zes maanden. Voor het eerst omvat de verslaglegging ook de publicatie van een eerste reeks structurele indicatoren, die inzicht geven in desinformatie in de diensten van de platforms. Alle verslagen zijn openbaar beschikbaar in het transparantiecentrum, dat in februari 2023 is gelanceerd. De ondertekenaars kwamen ook overeen om een kader op te zetten voor verdere samenwerking via een permanente taskforce en verschillende subgroepen, met specifieke werkgebieden en te bereiken resultaten. De ondertekenaars zullen regelmatig bijeen blijven komen om ervoor te zorgen dat de code geschikt blijft voor het beoogde doel, onder andere om desinformatie over de oorlog in Oekraïne te verminderen. <i>Nuttige links:</i>

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		De praktijkcode inzake desinformatie 2022; https://disinfocode.eu/
	<i>Nieuwe innovatieve projecten ter bestrijding van desinformatie in het kader van verschillende EU-programma's ondersteunen, met name door maatschappelijke organisaties en instellingen voor hoger onderwijs, met de betrokkenheid van journalisten</i>	De EU wijst jaarlijks middelen toe ter ondersteuning van projecten om buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging tegen te gaan, met inbegrip van desinformatie en hybride bedreigingen, bijvoorbeeld in het kader van de EU-programma's Horizon Europa, Burgers, gelijkheid, rechten en waarden (CERV) of Erasmus+, en via projecten die worden gefinancierd in het kader van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI — Europa in de wereld). In het kader van Erasmus+ is er steun beschikbaar voor de ontwikkeling van digitale vaardigheden en mediageletterdheid van jongeren, zodat zij beter bestand zijn tegen desinformatie, nepnieuws en propaganda. De eTwinning-activiteiten van 2021 waren gericht op mediageletterdheid en desinformatie, met een daaraan gewijde conferentie in oktober 2021, een toolkit voor leerkrachten genaamd “desinformatie herkennen en bestrijden”, en talrijke eTwinning-samenwerkingsverbanden zoals “Lie Detectors”, “Better Internet for Kids”, en het “Anne Frank Huis”. In maart 2022 lanceerde de Commissie het geactualiseerde digitalecompetentiekader (DigComp) 2.2, waarin een gemeenschappelijk begrip wordt voorgesteld van wat er wordt bedoeld met digitaal competent zijn in de 21e eeuw, inclusief een specifieke verwijzing naar de noodzaak om kritisch om te gaan met online-informatie, desinformatie, misinformatie enz. Onderzoeksprojecten werden ook verder gefinancierd in het kader van Horizon Europa. In het kader van het werkprogramma 2021-2022 zijn projecten van start gegaan voor onderzoek naar desinformatie in de context van een post-pandemische wereld (9 miljoen EUR), politiek en de impact van online sociale netwerken en nieuwe media (9 miljoen EUR), het bestrijden van desinformatie en het herstellen van vertrouwen in de digitale wereld (8 miljoen EUR), en instrumenten om desinformatie op basis van AI te bestrijden voor zowel mediaprofessionals als burgers (18 miljoen EUR). In de werkprogramma's van Horizon Europe voor 2023-2024 is nog eens 30 miljoen EUR uitgetrokken voor de financiering van onderzoek naar buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging (FIMI) en naar AI-gebaseerde oplossingen om pluriforme toegang tot zinvolle informatie, kwaliteitsinhoud en betrouwbare online-interactie voor mediaprofessionals en burgers te waarborgen. Daarnaast heeft de Europese Commissie in oktober 2022 richtsnoeren gepubliceerd voor leerkrachten en onderwijzend personeel om digitale geletterdheid te bevorderen en desinformatie aan te pakken door middel van onderwijs en opleiding als onderdeel van haar actieplan voor digitaal onderwijs. De richtsnoeren, die beschikbaar zijn in alle officiële talen van de EU, zijn ontwikkeld met de steun van de onderwijs- en opleidingsgemeenschap, de academische wereld, ngo's, omroepen en de particuliere sector. De EU heeft de ontwikkeling van het Europees Waarnemingscentrum voor digitale media (EDMO) ondersteund. Sinds 2020 heeft het EDMO een speciale gemeenschap opgebouwd die het voortouw neemt bij het opsporen, blootleggen en

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		tegengaan van desinformatie. Het EDMO omvat een centraal digitaal platform en nationale en regionale hubs die hun kennis van lokale informatieomgevingen gebruiken om desinformatiecampagnes in Europa op te sporen, te analyseren en aan het licht te brengen. Met de huidige 14 EDMO-hubs bestrijkt het EDMO-netwerk nu alle 27 EU-lidstaten en Noorwegen, in de EER. Het werk van het EDMO en zijn hubs is van groot belang geweest in verband met de oorlog in Oekraïne en de Russische propaganda, waarbij duizenden gevallen van desinformatie met betrekking tot de oorlog zijn opgespoord door middel van factchecks en het uitbrengen van verslagen en onderzoeken over opkomende en populaire verhalen. Hierop voortbouwend is het EDMO bezig met het opzetten van een speciale taskforce voor de Europese verkiezingen, die vroege signalen moet opsporen van potentieel gevaarlijke desinformatiecampagnes die zich in de EU zouden kunnen verspreiden, en die speciale activiteiten op het gebied van mediageletterdheid moet coördineren. De taskforce zal ook zijn expertise ter beschikking stellen van de Europese instellingen in het kader van de voorbereiding van de Europese verkiezingen. De Commissie heeft eveneens de ontwikkeling van de code voor professionele integriteit voor Europese factcheckers ondersteund, die op 15 september 2022 werd gepubliceerd¹. De normen van de code, die betrekking hebben op zaken variërend van kwaliteitsbronnen tot onpartijdigheid en financiële transparantie, moeten worden nageleefd door organisaties die zich met factchecking bezighouden om geverifieerd lid te worden van het European Fact-Checking Standards Network (EFCSN), een netwerk van factchecking organisaties die onafhankelijk en ethisch te werk gaan en het algemeen belang willen dienen. <i>Nuttige links:</i> Europees Waarnemingscentrum voor digitale media. Richtsnoeren voor leerkrachten en onderwijsactoren inzake het aanpakken van desinformatie en het bevorderen van digitale geletterdheid via onderwijs en opleiding — Bureau voor publicaties van de Europese Unie (europa.eu) European Fact-Checking Standards Network (EFCSN) Nieuwe in het kader van Horizon Europa gefinancierde projecten (oproepen 2021 en 2022) over: • Instrumenten ter bestrijding van desinformatie op basis van AI voor zowel mediaprofessionals als burgers • AI-gebaseerde oplossingen om pluriforme toegang tot zinvolle informatie, kwaliteitsinhoud en betrouwbare online-interactie voor mediaprofessionals en burgers te waarborgen

¹ De code is ontwikkeld in het kader van een project waarbij factchecking organisaties uit meer dan 30 landen uit heel Europa betrokken waren. De definitieve versie van de code werd goedgekeurd door 44 van de 45 deelnemende organisaties.

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Horizon 2020-projecten om nepnieuws te ontcrachten en journalisten te voorzien van hulpmiddelen om desinformatie en misinformatie tegen te gaan (reeds afgerond) zijn onder andere: • FANDANGO — FAke News discovery and propagation from big Data ANalysis and artificial intelliGence Operations • WeVerify — WIDER AND ENHANCED VERIFICATION FOR YOU • TRUTHCHECK — Fake News Recognition applying Service-based Cross-Media Analytics • NEWTRAL — First real-time fact-checking tool to fight against the fake news and disinformation • Factmata — A SCORING SYSTEM FOR ONLINE CONTENT • DYNNET — Opinion Dynamics • GoodNews — Fake news detection in social networks using geometric deep learning • AI4Dignity — Collaborative AI Counters Hate Horizon 2020-projecten voor capaciteitsopbouw voor maatschappelijke organisaties, de mediasector en andere professionals zijn onder andere: • EU-HYBNET — Empowering a Pan-European Network to Counter Hybrid Threats (euhybnet.eu), network funded by Horizon 2020 • Horizon Europe: Detecting, analysing and countering foreign information manipulation and interference (europa.eu) (ATHENA, ADAC.io, SAUFEX) and • Developing a better understanding of information suppression by state authorities as an example of foreign information manipulation and interference (europa.eu) (RESONANT, ARM, DE-CONSPIRATOR)
	<i>Meer steun en financiering voor en diversifiëring van initiatieven, waaronder door maatschappelijke organisaties, om mediageletterdheid te bevorderen en burgers te helpen desinformatie te herkennen, zowel binnen als buiten de EU</i>	Het programma Creatief Europa ondersteunt de bevordering van mediageletterdheid voornamelijk in het kader van het sectoroverschrijdende onderdeel. Het programma mediageletterdheid in het kader van het programma Creatief Europa is erop gericht om burgers in staat te stellen een kritisch begrip en gebruik van de media te ontwikkelen. Daartoe wordt in het kader van acties op het gebied van mediageletterdheid het delen van kennis en uitwisselingen over beleid en praktijken met betrekking tot mediageletterdheid aangemoedigd. Met de steun wordt beoogd om innovatieve grensoverschrijdende initiatieven en gemeenschappen op het gebied van mediageletterdheid in Europa te ontwikkelen, in een voortdurend veranderend digitaal medialandschap en rekening houdend met het huidige gebruikersgedrag onder de verschillende leeftijdsgroepen. Dit vindt gelijktijdig plaats met de steun die wordt geboden aan nieuwsmedia bij het doorvoeren van aanpassingen aan de structurele en technologische veranderingen waarmee de sector te maken heeft.

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		Op 19 december 2022 lanceerde de Commissie een oproep tot het indienen van voorstellen voor het Europees Festival van de journalistiek en media-informatiegeletterdheid ter waarde van 990 500 EUR, gericht op het versterken van dialoog, samenwerking en partnerschap in de EU tussen journalisten, mediakanalen, waaronder publieke media, maatschappelijke organisaties en professionals op het gebied van mediageletterdheid. Speciale aandacht zal uitgaan naar jongeren, met inbegrip van studenten journalistiek, mensen en sociale media. De deskundigengroep voor mediageletterdheid blijft overleg plegen, bewustwording creëren en informatie verspreiden over initiatieven op het gebied van mediageletterdheid in Europa. De groep komt twee keer per jaar formeel bijeen. Voortgezette financiering is ook beschikbaar via Erasmus+ (387 projecten op het gebied van mediageletterdheid en het aanpakken van desinformatie zijn geselecteerd voor financiering in 2021) en het Europees Solidariteitskorps (46 projecten op het gebied van mediageletterdheid en het aanpakken van desinformatie zijn gefinancierd en nog eens 39 op het gebied van digitale veiligheid in 2021-2022). Het ACS-EU-cultuurprogramma (40 miljoen EUR) ter ondersteuning van de culturele en creatieve sectoren in de ACS-landen is onder andere gericht op het bevorderen van een aantal transversale maatschappelijke kwesties zoals visuele geletterdheid en een op cultuur gebaseerde benadering van onderwijs. Door ter plaatse te voorzien in de doorgifte van subsidies, draagt het bij aan het opvoeden en aanzetten van jonge mensen om kritisch te denken, onderscheid te maken tussen wat waar en onwaar is, de waarden van burgerschap te bevorderen en stereotypen en andere vormen van discriminatie in twijfel te trekken. Ook de EU-UNESCO Expert Facility ondersteunt pluriforme media (bv. stemmen van inheemse volken in Mexicaanse media en radio's). Een nieuwe ronde van de EU-UNESCO-deskundigenfaciliteit bevindt zich in de aanloopfase. Het programma inzake de faciliteit voor het maatschappelijk middenveld en de media omvat een aantal acties gericht op het vergroten van mediageletterdheid bij IPA III-begunstigden (zie voorbeelden hierboven, zoals het project “Opbouwen van vertrouwen in Zuidoost-Europa”). Het onlangs gestarte project “Onze media: een actie van het maatschappelijk middenveld om mediageletterdheid en activisme te genereren, polarisatie tegen te gaan en dialoog te bevorderen” (1,3 miljoen EUR; februari 2023-januari 2025) bevordert een grotere media- en informatiegeletterdheid door mediaprofessionals en zelfreguleringsinstanties, maar ook jongeren, te betrekken bij activisme voor mediavrijheid. In het zuidelijke nabuurschap biedt het mediapakket voor het zuiden sinds 2021 (15 miljoen EUR, 2022-2026) uitgebreide steun aan de onafhankelijke mediasector om ervoor te zorgen dat deze onafhankelijk, pluriform en veerkrachtig blijft, zich kan verdedigen tegen de huidige bedreigingen en kritisch burgergericht denken kan bevorderen. Via haar regionaal en stedelijk beleid werkt de Commissie ook aan de bevordering van journalistiek en mediageletterdheid door middel van een reeks opleidings- en bewustmakingsactiviteiten. Dit omvat 1) een specifieke open onlineonderwijsmodule voor instellingen voor hoger onderwijs in de journalistiek met de nadruk op de EU en haar

EDAP-gebied	Doelstellingen en acties	Stand van zaken/Resultaten
		cohesiebeleid, 2) de zogenaamde “EUinMyRegion Media Trips” voor lokale en regionale journalisten, die tot nu toe door zo’n 150 journalisten zijn gevolgd, 3) een programma dat opleiding, mentorschap en praktijkopleidingen voor studenten journalistiek en jonge journalisten (“Youth4Regions”) biedt, en 4) een speciaal begrotingsonderdeel van 7 miljoen EUR in het kader van de voorlichtingsmaatregelen voor het cohesiebeleid van de EU, waarmee voorlichtings- en communicatieacties over de toegevoegde waarde van het EU-cohesiebeleid voor het leven van de burgers gedurende twaalf maanden worden gefinancierd. Op dit moment hebben meer dan 150 organisaties subsidies ontvangen waarmee zij met hun communicatieactiviteiten miljoenen mensen konden bereiken via de pers, tv en radio, evenementen en onlineplatforms in 25 lidstaten. In het kader van de snellereactiepijler van het NDICI is meer dan 50 miljoen EUR vrijgemaakt voor steun aan maatschappelijke organisaties en media over de hele wereld, waaronder de Westelijke Balkan, het oostelijke en zuidelijke nabuurschap, Centraal-Azië en Afrika, om de informatieomgeving en samenlevingen in het algemeen weerbaarder te maken tegen desinformatie (onder andere door opleiding op het gebied van factchecking, steun aan onafhankelijke en onderzoeksjournalistiek enz.). Een succesvol initiatief dat is opgezet in het kader van het vorige MFK-instrument ter bevordering van de stabiliteit loopt nog steeds. Social Media for Peace, een partnerschap met UNESCO, richt zich op meerdere nationale belanghebbenden als innovatieve oplossing om inhoudsmoderatiekwetsies op mondiaal, regionaal en nationaal niveau aan te pakken en de kloof tussen regelgevers, platforms en maatschappelijke organisaties te overbruggen.